

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

74. An Regulæ Cancellariæ obligent in foro conscientiae, & interiori? Et an donatio inter vivos facta ab Episcopo intra viginti dies ante eius obitum sit valida in foro conscientiae, licet per Regulam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

donationis, &c. disp. 4. thes. 38. & seqq. Antonius Faber d. p. 2. de errorib. pragmat. decad. 43. error. 6. cum seq. & docui ad principium tit. infra, quibus non est permittum facere testam. n. 1. & seq. Eamque rem, post alios, vberius explicant Matthias Berlichius, concl. practicab. p. 3. concl. 1. n. 6. cum sequentibus, & Thadæus Pilo lib. 4. var. ref. c. 4. n. 3. & sequentibus.

RESOL. LXXIV.

An Regula Cancellaria obligent in foro conscientia, & interiori?

Et an donatio inter viuos facta ab Episcopo intra viginti dies ante eius obitum sit valida in foro conscientia, licet per Regulam Cancellaria de viginti in foro exteriori sit nulla, & licet sanus esset Episcopus?

Et an prædicta donationes valida sint in utroque foro: unde donatarius possit obviuolascere, si forte publicetur excommunicatio contra non reuelantes bona Episcopi defuncti, quod est valde notandum: Ex part. 1. tract. 10. Ref. 43.

Supra cont. §. 1. in hac Ref. in Ref. seq. §. 1.

Respondeo negatiuè: unde donationem inter viuos factam per Episcopum intra viginti dies ante eius obitum, existimo esse validam in foro conscientia, licet per Regulam Cancellaria de viginti in foro exteriori sit nulla. Et ita docet Ioannes Valerus in diff. vtriusque fori, v. b. donatio, diff. 6. n. 2. vbi sic ait: [In foro vero interiori prædictæ donationes inter viuos irrevocabiliter factæ validæ sunt, & tenent: quia prædicta Regula de viginti, & alia Regula Cancellaria, sunt tantum pro foro exteriori; sunt etenim iudiciales, per notata per Gomez de Reg. Cancell. in prin. & trademus verb. Possessio, diff. 1. Quod maxime procedit, cum donatio facta fuit extra infirmitatem, cum scilicet, sanus esset Episcopus; adeo ut dicat Henriquez in summ. tit. de Indulg. c. 30. §. 7. in Gloss. lit. R. prædictas donationes, factas etiam propè, vel circa mortem, validas esse in utroque foro; vt multi in utroque iure periti, Salmanticae consulti responderunt; sed præfati collectores generales nequaquam admittent: nihilominus tamen quoad forum conscientia tutus est donatarius, unde poterit obviuolascere, si forte publicetur excommunicatio contra non reuelantes bona Episcopi defuncti: quod nota, quia est quotidianum.] Ita Valerus.

RESOL. LXXV.

An donatio Episcopi intra viginti dies ante obitum sit valida?

Et quid, si donatio fuerit facta extra infirmitatem, cum scilicet sanus esset Episcopus, quare adhuc si publicetur excommunicatio contra non reuelantes bona Episcopi defuncti, manet tutus in conscientia donatarius? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 88.

Sup. cont. §. 1. in hoc §. 1. in Ref. præterit.

Distinguit Caspensis in Cursu Theologico tom. 2. tract. 19. diff. 1. sect. 2. n. 17. & sic ait. Donatio facta per Episcopum intra viginti dies ante obitum, inuvalida, ac nulla est in foro exteriori; quia præsumitur facta causa mortis, & in fraudem iuris Camera Apostolica, etiam si fiat in fauorem cuiuscumque causæ piæ. At in foro interiori prædicta donatio valida est, quod maxime procedit cum donatio facta fuit extra infirmitatem, cum scilicet sanus esset Episcopus; quare adhuc si publicetur excommunicatio contra non reuelantes bona Episcopi defuncti, manet tutus in conscientia. Ita ille.

2. Obseruat tamen ex Nauarro Neguerolus tom. 1. allegat. 26. num. 259. quod in exteriori foro hæc dona-

tionis ab egrotis Episcopis factæ fraudulentè iudicantur, & ita debent reuocari, si non interueniat cautela, scilicet, quod donator sit fide dignus, & iuramento testetur se eam donationem non ficto, sed vero animo facere, vt satisfiat obligationi, qua tenetur, quæ eis superiunt, piis operibus, & pauperibus extorgere, iure etiam se nunquam eam reuocatorum, quantumvis postea sit superstes: hoc enim vehementer admittit suspicionem præfatam.

3. Molina verò de primogen. libro 2. cap. 10. num. 41. addit, quod ob opinionum diuersitatem ferè semper causa super donationibus factis ab infirmis Episcopis concordatur.

RESOL. LXXVI.

An donatio causa mortis facta à Nouitio post ingressum Religionis sit valida: non obstante Decreto Concilij Tridentini sess. 25. c. 16. de sepult?

Et notatur, quod nulla existente professione, nulla etiam existit donatio in consobrinos collata.

Et quod Monachus, qui fecit professionem, si licitè à Religione recessit, recuperat bona Ecclesie collata contemplatione ingressus Religionis. Ex part. 8. tr. 6. Ref. 86.

§. 1. **R**espondeo, donationem hanc in utroque foro valere: nam ex Decreto Concilij Tridentini, Nouitij non carent facultate condendi testamentum, vel codicillum, seu aliter dandi ex vltima voluntate; etiam non petita Superioris Religionis licentia; modò Primò, sint capaces ad donandum. Secundo, liberè & non coactè donent, Tertio, rem cuius sunt domini, donent.

2. Et ita hanc sententiam tenet Bartholomæus de Vecchis in praxi recipiendi Nouitios, disp. 8. dub. 1. n. 3. vbi sic ait. Per decretum Tridentini sess. 25. cap. 16. de Regul. Nouitij non carent facultate condendi testamentum ante vel post Religionis ingressum, quidquid aliqui dixerint. Et ita declarauit Sacra Cardinalium Congregatio die 22. Ianuarij 1598. Quod probatur, nam Tridentinum de solis remunerationibus & obligationibus loquitur. At testamentum, nec renunciatio, nec obligatio dicitur. Et idem dicendum est de quacumque vltima voluntate, vt est donatio causa mortis, & codicillus. Ita ille, & post illum Homobonus in consulti mor. ref. 2. p. 6. ref. 80.

3. Notandum est hic obiter, quod nulla existente professione, nulla etiam existit donatio in consobrinos collata, vt constat ex his que scribunt Hostiensis, Ioannes Andreas, & Abbas in e. quod à re, de Cleric. coning. vbi asserunt, quod Monachus, qui fecit professionem, si licitè à Religione recessit, recuperat bona Ecclesie collata contemplatione ingressus in Religionem.

4. Idque ex eo etiam confirmatur, quod in specie respondit Natta in cons. 181. n. 1. & seq. vbi concludit, quod donatio facta à Monacho sub ea conditione, quod liceret ei ad bona propria redire, si non posset stare in Monasterio, resoluitur, & potest Monachus ad bona donata regredi, nec ei per donarium controuersia inferri potest, si licitè recedit à Religione, cum purificata fuerit conditio ipsius donationis resolutione.

RESOL. LXXVII.

An in Concilio Trident. sess. 25. cap. 26. de Regularibus comprehendatur renunciatio, vel donatio facta ante ingressum Nouitatus in uicium ingressus Religionis? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 55.

§. 1. **A**firmatiuam sententiam docent 16. DD. apud Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. c. 5. num. 3. licet ipse